

Piaci mérleg

A nedves asztalokon karfiolhegyek
fehérlenek. Hogy ne tűnjön pusztán álomnak
kései legyek maradványai
röpködnek a megmaradt csenevész fürtökön.
Almát kérek. Csak hajtják a magukét.
– Mit szólsz a Gyurihoz? – Látja!? Ennyi az élet.
– Ötven – fordul felém. Sóhajtozva méri
a tökéletes és teljes bölcsességet. Fizetek. Élek.

Hatótávolság

Ez alkalomadtán egy történet
lesz. Vagy egy elégia. Mi is történt tegnap? Nem hinném,
hogy ezt el lehetne mesélni. Írni viszont
bármit le lehet. Amit kell. És amit nem.
Az egészben a legérdekesebb,
hogy annyira érdektelen lehetsz, mint egy
újra és újra megalkotott unalmas férfi,

aki talán te is lehetnél. De ez már
egy másik történet. Ha lesz történet. Ha történet lesz.
Ha nem elégia lesz,

vagy talán – a körülményektől függően –
egy szövevényes történet, amelyben
te – a változatosság kedvéért – valaki leszel,
vagyis lehetnél valaki,

és élhetnél, mint hal a lapban. Ez
bővebb magyarázatot igényelne.
Nem éri meg. A fáradozást? Vagy mit?

Ez botrányos hanyagság,
de meg lehet szokni. Nem
lehet megszokni, de bele lehet törődni.
Nem lehet beletörődni, de együtt lehet
vele élni. Ebben a történetben
mindenféléképp –
már ha lesz történet. Nemcsak hogy vele – úgy.

Felszínesen felelőtlenül és könnyedén.
Nem mintha így akarnánk – ez a
dolgok rendje. Ebben a történetben
vagy elégiában
nemcsak a skót whiskyt becsülik,
én például tárgyit iszok,
miközben tegnap húszezren
éhen haltak. Tehát van élet a földön.

Hagyjuk az éjszakát – a verslábak
szorongatnak, akár történet, akár elégia.
Részben emberek vagyunk, részben
embertelenek. És a szavak – ha megerőltetjük magunkat –
állandósult sorrendben törnek elő,
mint egy támadásra kész farkasfalka.
Vagy mint a történet az elégiában.
Vagy meglapulnak, mint az elégia a történetben.
A tegnap – amikor még sejtettük,
mi micsoda – mára nem létezik.

Az égi madarakból is hetet-hetet

Utálok kimondhatatlanul utálok
ahogy az akvárium fölé hajol
és eledelt önt a tarka halaknak.
Utálok amikor magokat szór
az aranyhörcsögnek
és a papagájnak.

Utálok amikor csirkefejet darál
a törpe növésű kutyájának
azt pedig még jobban utálok
amikor a szomszéd macskáinak
kenyeret aprít a tejbe.

Kimondhatatlanul utálok
amiért halmozza az ennivalót
a hamarosan bekövetkező szűk napokra.
És utálok hogy jelét sem mutatja hogy egyszer abbahagyná

ezt a sírást
még most sem
amikor úgy néz magára mint egy idegenre
akit talán szándéka ellenére
egy elviselhetőbb világba kell szállítania.

Utolsó versem

Csütörtökön összefutottam a szerkesztővel.
Van-e valami új versem, kérdi,
mivel már hónapok óta
szövegghiánnyal küzd.
Hogyne volna, vetem oda nagy hirtelen,
bár csak néhány piszkozatom volt raktáron.
Megijedtem,

hogy a határidő szorításában alacsonyabbra teszi a mércét,
és holmi gyanús rímfaragónak
adja meg az esélyt.

És ez ellen határozottan
– határozottabban, mint eddig – tennünk kell,
nekem is:
hétfőre, ha törik, ha szakad,
megírom a verset!
Érdekes, de eszembe sem jutott,
hogy a szerkesztőnek
versem csupán kényszermegoldás.

S tényleg.
Hogy ne szaporítsam a szót,
azon a hétvégén megerőszakoltam a múzsám,
összehoztam egy halvány kompozíciót,
amely csak feledést érdemel,
de az ördög nem alszik,
ma délelőtt
rákeresek a neves lapra,
és megint a szemem előtt terem,
abban a szent pillanatban
megszületett bennem az elhatározás:
ez volt az utolsó versem!

Azóta egy kicsit megnyugodtam
(a rossz verseknél
– ha egyáltalán létezik ilyen –
nagyobb baj is ért már minket,
dilettánsok ólálkodnak
körüöttünk),
az elhatározásomat is megváltoztattam:
– Rendben,
legyen ez az utolsó,
de csak a következőig,
újra és újra a legutolsóig!

Összegyűjtött művei

A hallal teli háló
könnyen szakad.
Legszebb álmaiban
egy szorgos halász foldozza.

Ártatlanok lennénk?
Ég az arcunk a szégyentől.
Kihallgattak volna?
Elég, ha csak ránk néznek.

Fordítói jegyzet

Pal Bender (Böndör Pál) vajdasági magyar költő, író, műfordító. Az *Új Symposion* második nemzedékének kiemelkedő tagja, aki már évtizedek óta meghatározó alakja régióink irodalmi életének. Az 1970-ben kiadott *Eső lesz* óta számos verseskötete jelent meg. Legutóbbi könyve a *Bender & Tsa.* című prózakötet. Ebben a családnévregénynek is nevezett műben a kisebbségi létben élő narrátor névmizériáin keresztül az identitáskeresés, az identitásvesztés egyes állomásait ismerhetjük meg anélkül, hogy elérnénk annak végállomására (már amennyiben ilyen létezik).

Az itt közölt versválogatás szubjektív szelekció eredménye, a benne szereplő fordítások az eredeti magyar nyelvű művek figyelembevételével születtek meg. Reményeink szerint ez a gesztus egy új fejezetet nyit meg a *Bender & Tsa.* című kötetben, és egy újabb, buktatókkal teli kiterőt generál az identitáskeresés eddig is titokzatos és meglepetésekkel teli labirintusában.

A fordítások alapjául szolgáló művek az újvidéki Adresa Könyvkiadó Vállalat gondozásában 2014-ben megjelent *Pre prvih mrazeva (Az első fagyok előtt)* című kötetben láttak napvilágot. Ebben a kiadványban Pal Bender 1980 és 2012 között íródott verseiből olvashatunk válogatást Draginja Ramadanski fordításában. A kötetrel kapcsolatban fontos még megjegyezni, hogy a benne található műveket maga a szerző válogatta elsősorban a 2003-as *Lezije (Kóros elváltozások)* és az 1993-as *Juče je bio jednostavnije (Tegnap egyszerűbb volt)* című kötetekből.